

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อก้าวถึงสิ่งแวดล้อมก็เป็นที่เข้าใจ และยอมรับกันเป็นเวลานานแล้วว่า สิ่งแวดล้อม มีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษย และประเทศชาติ ปัจจุบันปัญหา สิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ที่กำลังได้รับความสนใจ และกล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวางใน ทศวรรษทั่วโลก ไม่ว่าจะประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนา (โกสินทร์ รังษยานันต์, 2521) จึงทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและแพร่กระจาย ไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว และมี การนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น (ลีลิน ทรงผ่าสก, 2534) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาของสิ่งแวดล้อมไว้ตอนหนึ่งว่า "สิ่งแวดล้อม เป็นที่รองรับความเสื่อมโทรมที่มีความเจริญสร้างขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากการที่นักพัฒนา มองสิ่งแวดล้อมเป็นสินค้า จึงมองไม่เห็นความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ดังนั้น การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนของประเทศต่าง ๆ ทั้งที่พัฒนาแล้ว และกำลัง พัฒนา ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้พยายามวางนโยบาย ที่จะควบคุม และบริหารสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างและฟื้นฟูรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้มีไว้ใช้ ในอนาคต โดยมีนโยบายที่จะกำหนดการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและควบคู่กับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมต่อไป (ปรีชา อปโยธิน และ ชาญคณิต ก. สุริยมณี, 2527)

สำหรับประเทศไทย สภาพความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มจะทวีความ รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา และกำหนดมาตรการป้องกันอย่าง ต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังที่ นิชัย รัตตกุล (สาส์น จาก คณะรองนายกรัฐมนตรี เอกสารพิเศษ:3) กล่าวไว้ว่า การแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี 2518 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มี

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทำหน้าที่พิจารณา วางแผน ดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่
 แก่ไขจากนโยบายดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยบรรจุแผนพัฒนา
 สิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาฉบับที่ 4 (2520
 -2524) (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2521) และได้ให้ความสำคัญในการ
 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตลอดเรื่อยมา จนกระทั่งถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7
 (2535-2539) ซึ่งเป็นแผนที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ
 ที่ 7 นี้ ได้มีการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535) ทั้งนี้เพราะ
 ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มทวีความสำคัญและรุนแรงมากขึ้นพร้อมทั้งกระจาย
 ไปทั้งในเขตเมือง และในเขตชนบท ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาใน
 แม่น้ำลำคลองเน่าเสีย และปัญหาอากาศเป็นพิษที่กำลังมีคุณภาพเสื่อมโทรมลงเป็นลำดับ และยังคง
 ให้เกิดมลพิษอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชนอีกด้วย ทั้งนี้
 เนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มลภาวะในสิ่งแวดล้อม
 ที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การเน่าเสียของน้ำในแหล่งต่าง ๆ

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่
 คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย
 วันที่ 4 ธันวาคม 2532 ที่ว่า "...เมืองไทยนี้อีกหน่อยแล้งไม่เหลือ ไม่มีน้ำเหลือ คือ ต้องไปซื้อ
 น้ำจากต่างประเทศ ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ แต่เชื่อว่าจะไม่ได้เป็นอย่างนั้น เพราะว่าถ้าคำนวณดูน้ำใน
 ประเทศไทยที่ไหลเวียนอยู่อย่างนั้นยังมีอยู่ เพียงแต่ต้องบริหารให้ดี ถ้าบริหารให้ดีแล้ว มีเหลือ
 เพียงพอ" และ "แม้จะไปซื้อน้ำจากต่างประเทศมากก็กลายเป็นน้ำเน่าหมด เพราะว่าเอามาใช้โดย
 ไม่ได้ระมัดระวัง ถ้าเรามีน้ำแล้วก็เอามาใช้อย่างระมัดระวัง และควบคุมน้ำที่เสียไปอย่างดี ก็
 อยู่ได้" จากกระแสพระราชดำรัสข้างต้น เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 และทรงห่วงใยคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติ

เมื่อก้าวถึงความสำคัญของน้ำ อาจกล่าวได้ว่า น้ำเป็นปัจจัยต่อการดำรงชีวิตของ
 สิ่งมีชีวิตมาตั้งแต่สมัยโบราณ จะเห็นได้ว่าในประวัติศาสตร์ของทุกชาติ เมืองหลวงจะตั้งอยู่ริมแม่น้ำ
 หรือแหล่งน้ำใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้

เพื่อการอุปโภค บริโภค และการคมนาคมในลักษณะสารพัดประโยชน์ แม้ในปัจจุบันความสำคัญด้านการคมนาคมจะลดลง แต่ความสำคัญต่อการบริโภคและอุปโภคก็ยังคงมีอยู่ และมีความต้องการแหล่งน้ำสะอาดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนมากขึ้น แต่ขาดการดูแลรักษา ทำให้แหล่งน้ำสกปรกมากขึ้นตามลำดับ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ ได้ถูกหยิบยกมากล่าวกันอย่างกว้างขวาง มีการจัดการสัมมนา การประชุม การอภิปรายทางวิชาการ โดยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชนหลายต่อหลายครั้งและทุกครั้งจะได้ข้อสรุปที่ไม่แตกต่างกันนัก คือ ทุกฝ่ายตระหนักดีว่า แหล่งน้ำในประเทศไทยกำลังเป็นที่วิกฤต จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน รวมทั้งมีการเสนอแนวทางแก้ไขไว้ในภาพรวม ๆ แล้วทุกอย่างก็สิ้นสุดลงพร้อมกับพิธีปิดการประชุมสัมมนา มิได้มีการดำเนินการต่อเนื่องไปจนถึงวิธีการปฏิบัติ และผู้รับผิดชอบ หากจะประเมินทรัพยากรที่ทุ่มเทลงไปเพื่อปัญหานี้ นับว่าเป็นที่น่าเสียดายที่มีได้ผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นมากนัก แม้ว่าทางรัฐบาลจะมีคำสั่งนายกรัฐมนตรี เมื่อเดือนมิถุนายน 2535 ทบทวนการแต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการให้ความสำคัญกับทรัพยากรน้ำมากขึ้น ทั้งนี้คงมีผลมาจาก ปีนี้เกิดภาวะแห้งแล้งและวิกฤตการณ์น้ำขาดแคลนมากนั่นเอง สรุปก็คือ ทศวรรษที่ผ่านมาเราได้ใช้เวลาไปสำหรับการรับรู้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังไม่ได้ก้าวไปสู่การปฏิบัติกันอย่างจริงจัง (ชวนพิศ ธรรมศิริ, 2535)

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยก็เริ่มมีความขัดแย้งในการใช้น้ำระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศที่มีความต้องการในการใช้น้ำต่างกันไป อาทิ ภาคเกษตรกรรม เขตเมือง ภาคอุตสาหกรรม ความต้องการใช้น้ำของสนามกอล์ฟในประเทศไทย รวมถึง ความขัดแย้ง ระหว่างผู้ที่อยู่ต้นน้ำกับผู้ที่อยู่ปลายน้ำในภาคกลาง ฯลฯ (ชินสุภ คุชรินทร์ : 2536)

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศไว้ 3 ประการ และในประการที่ 3 ได้กล่าวถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กำหนดไว้จริงจิ่งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

จากเป้าหมายการยกระดับการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ ในลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำทั่วประเทศ

แม่น้ำแม่กลองนับเป็นแม่น้ำสายหลักที่สำคัญสายหนึ่งของประเทศไทย ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่อาศัยบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นจังหวัดที่แม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน ประชาชนของทั้ง 3 จังหวัด ได้อาศัยประโยชน์จากลำน้ำแม่กลองในการอุปโภค บริโภค การเกษตร การประมง การคมนาคม มาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน จากกาลเวลาที่เปลี่ยนไปได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มาสู่ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมของบริเวณสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง และลำน้ำแม่กลองให้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางดี และไม่ดีควบคู่กัน แต่ผลกระทบทางลบต่อลำน้ำแม่กลองกับมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเกิดจากการกระทำของมนุษย์เอง เพราะลำน้ำที่เคยใสสะอาดบริสุทธิ์ กลับมีมลพิษต่าง ๆ ปะปนมากขึ้น สัตว์น้ำที่เคยอาศัยอยู่มีปริมาณลดลง ทางภาคราชการและประชาชนใน 3 จังหวัด ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำแม่กลองโดยตรง จึงได้ร่วมกันดำเนินโครงการร่วมกันระหว่างจังหวัด ชื่อว่า "โครงการอนุรักษ์แม่กลอง" เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาวิกฤติที่จะเกิดกับแม่น้ำแม่กลองเน่าเสีย ก่อนที่จะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนอย่างมหันต์อย่างที่จะหลีกเลี่ยงมิได้ (เอกสารโครงการประชุมร่วม 3 จังหวัด, 2536) เช่น

1. โครงการรักแม่กลอง เพื่อเฝ้าระวังดูแลรักษาแม่น้ำแม่กลองไม่ให้เน่าเสีย โดยใช้งบประมาณปกติของส่วนราชการ และเน้นให้เอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

2. โครงการภาคเอกชนที่ดำเนินการโดยตรง ได้แก่
 - 2.1 โครงการอนุรักษ์ลำน้ำแม่กลองของสโมสรโรตารี
 - 2.2 โครงการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองของหอการค้าจังหวัด
 ทั้งสองโครงการเป็นโครงการประเภท ประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกให้ร่วมกันอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง เช่น ป้ายคำขวัญ ประทศป้ายคำขวัญ จัดนิทรรศการ
3. โครงการรักษาแม่น้ำแม่กลองที่ดำเนินการในหมู่บ้าน บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง
 - 3.1 จัดทำเอกสารเผยแพร่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.2 จัดอบรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน
 - 3.3 จัดระเบียบหมู่บ้าน ทำรั้วบ้าน จัดหาภาชนะที่ใส่ขยะ
 - 3.4 ประทศหมู่บ้านรักแม่กลอง
 - 3.5 ฝึกอบรมอาสาสมัครรักแม่กลอง
4. จัดสัมมนาเจ้าของกิจการโรงงานทั้งจังหวัด
5. เชิญคณะสงฆ์ และภาคเอกชน จากสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องมาเป็นคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด

นอกจากนี้ในส่วนของจังหวัดราชบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ได้จัดทำโครงการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน และประชาชน ได้ตระหนักถึงปัญหา มลพิษของแม่น้ำแม่กลอง และร่วมกันสอดส่องดูแลรักษาแม่น้ำแม่กลอง โดยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากนักเรียน และประชาชนเป็นกำลังสำคัญ และโครงการนี้ทางฝ่ายสุขาภิบาลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ร่วมมือกับทางโรงเรียน และให้การสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน ฯลฯ ในการจัดทำโครงการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองในโรงเรียนต่าง ๆ ขึ้นด้วย

จากผลการศึกษาของการประปานครหลวง พบว่า ความต้องการน้ำของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี จะประมาณ 200,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งการเติบโตแบบคาดไม่ถึงนี้ ระบบผลิตน้ำประปาที่สามารถจะรองรับความต้องการดังกล่าวได้ จะต้องเป็นโรงกรองน้ำ

ขนาดใหญ่เท่านั้น โรงกรองน้ำขนาดเล็กจะช่วยเสริมจุดขาดแคลนน้ำในตำแหน่งที่คุณภาพน้ำเดิมพอใช้ได้ แต่ไม่เป็นการแก้ปัญหาในระยะยาว ด้วยข้อจำกัดของน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งการประปานครหลวงคาดว่าหากไม่มีแหล่งน้ำดิบอื่นแล้ว จะสามารถใช้ผลิตน้ำถึงอัตราสูงสุด 60 ลูกบาศก์เมตร/วินาที ในปี พ.ศ. 2540 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาแหล่งน้ำดิบอื่นเพิ่มเติม ซึ่งจากการศึกษาแหล่งน้ำในที่ราบลุ่มภาคกลางทั้งหมดแล้ว พบว่า แหล่งน้ำที่เหมาะสมที่สุด คือ แม่น้ำแม่กลอง ที่จะช่วยเสริมแม่น้ำเจ้าพระยาได้ (เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ครั้งที่ 3, 2535)

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าแม่น้ำแม่กลองนับเป็นแม่น้ำสายหลักที่สำคัญสายหนึ่งของประเทศไทยต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลองเท่านั้น แต่ทางกรุงเทพมหานคร ได้เล็งเห็นความสำคัญของแม่น้ำแม่กลอง โดยมีโครงการที่จะทำการผันน้ำจากแม่น้ำแม่กลอง เพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการทำน้ำประปาสำหรับใช้บริโภค และเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครอีกด้วย แต่ว่าแม่น้ำแม่กลองที่เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม กำลังมีคุณภาพที่เสื่อมโทรมลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง ปัญหาแม่น้ำแม่กลองมีสาเหตุส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากการทิ้งขยะ สิ่งสกปรกต่าง ๆ ตลอดจนน้ำเสียจากบ้านเรือน จากชุมชน จากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จากโรงงานอุตสาหกรรมสารเคมีจากการทำเกษตรลงสู่แม่น้ำลำคลอง โดยไม่ผ่านการบำบัดน้ำเสีย น้ำทะเลที่หนุนขึ้นมาสูง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลองที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยตรง และจะเพิ่มความเสี่ยงรุนแรง ส่งผลต่อการนำมาใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตมนุษย์ ทำให้เกิดผลเสียต่อสัตว์น้ำต่าง ๆ อีกด้วย (กาลุน เทน เทวกุล มรว., 2536)

สำหรับแนวโน้มของคุณภาพน้ำในแม่น้ำแม่กลองในอนาคต เมื่อพิจารณาจากปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ แม้ว่าจะยังคงอยู่ในระดับที่ดี และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่เมื่อปริมาณค่ารวมของแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม และปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ในแม่น้ำในปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนเกินกว่าความสามารถของแม่น้ำที่จะรับไว้ได้ ซึ่งปริมาณที่เพิ่มขึ้นนั้นสืบเนื่องมาจากการขยายตัวทางด้านชุมชน และก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวข้างบน (รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย, 2536)

บัดนี้มีความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในแม่น้ำลำคลองดังกล่าว "เกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยตรง" (Bandy Joseph N., 1975)

ดังนั้น ในการที่จะอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง เป็นการจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของคน โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง อันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองในทุกกลุ่มอายุ แต่กลุ่มที่ควรเน้นเป็นพิเศษ คือ กลุ่มเด็กในวัยเรียนซึ่งกำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การส่งเสริมด้านการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองในกลุ่มเด็กในวัยเรียนนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติในระยะยาวอย่างถาวรและยั่งยืน (พชรวรรณ จันทรางศุ, 2525) กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เยาวชนของชาติ มีความรู้ เจตคติ และรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักตัดสินใจกระทำสิ่งใด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับสิ่งแวดล้อม โดยได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520) และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529) จากความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษามีหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตประจำวัน บุคคลผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงคือ ครูผู้สอน เพราะนอกจากในการให้การศึกษาแก่นักเรียนแล้ว ยังต้องส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน (บานชื่น บุญประเสริฐ, 2534)

เพื่อเป็นการชี้แนะให้แก่เยาวชนเหล่านี้มีความพร้อม สร้างสรรค์ประโยชน์และช่วยหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พัฒนา และทำการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองที่มีอยู่ในท้องถิ่นตน

ดังนั้น ครูในฐานะผู้สอน คือ ผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองด้วยกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง ที่จะทำให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง อันเป็นกระบวนการพื้นฐานที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดี และเหมาะสมในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองต่อไป จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำ และพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำของนักเรียน

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง จากแนวคิดของ เกษม จันทรแก้ว ซึ่งครอบคลุมบทบาท 4 ด้าน คือ

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ
2. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการป้องกันรักษา
3. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการปรับปรุงฟื้นฟู
4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ

ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องแม่น้ำแม่กลอง ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสภาพความเป็นจริงของปัญหาแม่น้ำแม่กลองและผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง ให้นักเรียนสามารถแยกแยะ อธิบาย ให้เหตุผลถึงปัญหาแม่น้ำแม่กลองได้ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมต่อการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองอีกด้วย

2. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำส่งเสริมในด้านการป้องกันรักษา

ในการใช้แม่น้ำแม่กลองควรพยายามระมัดระวังมิให้แม่น้ำแม่กลองที่มีอยู่นั้นเกิดความเสื่อมโทรมถูกทำลาย ทำให้เปลี่ยนสภาพเป็นปัญหามลพิษขึ้น ช่วยกันปกป้องรักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำแม่กลองให้สะอาด และรักษาระดับคุณภาพน้ำที่มีอยู่ให้คงคุณภาพในระดับที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการไม่ทิ้งสิ่งโสโครก ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ทั้งจากครัวเรือน และจากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แม่น้ำแม่กลอง เพื่อรักษาแม่น้ำแม่กลองให้คงสภาพที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด คุ่มค่าที่สุด และใช้ได้นานที่สุด

3. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการปรับปรุงฟื้นฟู

จากสภาพความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวได้ว่า เป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์เป็นสาเหตุสำคัญ ดังนั้นในบทบาทของครูจึงจำเป็นต้องเน้นการฝึกฝนที่เด็ก

และเยาวชนให้มีทัศนคติที่ดี มีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา สภาพความเสื่อมโทรมของแม่น้ำที่เป็นอยู่ ให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้มากขึ้น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย อันจะไปสู่พฤติกรรมที่ถาวรในการที่จะทำการ อนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง ทำให้มีความสำคัญมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ช่วยกันปรับปรุงและฟื้นฟู สภาพแม่น้ำแม่กลองให้มีคุณภาพดีขึ้น และสามารถไปใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ามากที่สุด และนานต่อไป สำหรับประชากรจำนวนมาก โดยไม่มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์

ในบทบาทของครูควรชี้ให้นักเรียนรู้จักการนำน้ำในแม่น้ำแม่กลองมาใช้ในชีวิต ประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด และใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด และใช้ได้ยาวนานที่สุดสำหรับส่วนรวม พยายามนำน้ำที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ เช่น การนำน้ำที่เหลือจากการซักล้างมารดต้นไม้ ราดฝุ่น นอกจากนี้ครูควรชี้ให้นักเรียนเห็น อีกว่า การที่ไม่ทำให้น้ำสกปรก ยังส่งผลประโยชน์กลับมาให้อีก ทางด้านความสวยงามตาม ธรรมชาติ การพักผ่อนหย่อนใจ การใช้น้ำในชีวิตประจำวัน และยังส่งผลดีต่อสุขภาพทั้งทาง ร่างกายและจิตใจของนักเรียนอีกด้วย และให้นักเรียนสามารถจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำ ได้ด้วย

จากบทพาดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า การให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมถือได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2523) กล่าวไว้ว่า "ผลของการศึกษาและการให้ความรู้ความเข้าใจนั้น สามารถปรับและปรุงแต่ง พฤติกรรมและบทบาท ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยม และก่อให้เกิดความสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อ ทางด้านสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาณี สุวรรณ (2520) ที่ระบุว่า "พฤติกรรม เป็นผลจากการทำปฏิกริยาของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม" เพราะฉะนั้นมีการปลูกฝังพฤติกรรมที่ถูกต้อง ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ก็จะสามารถแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ จากทฤษฎีของ เบญจมิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, อ้างถึงใน ประภาณี สุวรรณ, 2520) ได้ อธิบายว่า พฤติกรรมมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ เจตคติ และ

การปฏิบัติ ครูเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน และปลูกฝังเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยอยู่ในบริเวณแม่น้ำแม่กลองที่เกิดการเน่าเสีย ทำให้ชุมชนได้รับความเดือดร้อน เพราะเป็นแหล่งที่ชาวบ้านจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาถึงพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำของนักเรียน และบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำให้แก่นักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดความห่วงใยในแม่น้ำแม่กลอง อันจะทำให้มีวิธีประพฤติปฏิบัติต่อแม่น้ำแม่กลองเป็นไปในทางที่ดี ปัญหาลพิษจากแม่น้ำแม่กลองจะลดน้อยลง เพื่อให้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำต่อไป และคุณภาพชีวิตของคนในสังคมที่ใช้แม่น้ำแม่กลองก็จะดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองที่มีภูมิหลังต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองซึ่งมีภูมิหลังต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2537

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำ หมายถึง พฤติกรรมในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำตามการรับรู้ใน 4 ด้าน คือ การเป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการป้องกันรักษา การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการปรับปรุงฟื้นฟู การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการนำมาใช้ประโยชน์

พฤติกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำ หมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้แม่น้ำแม่กลองอย่างมีประสิทธิภาพและมีเหตุผล เพื่อที่จะให้แม่น้ำมีคุณภาพที่ดีตลอดไปสำหรับการมีชีวิตรอยู่ของมนุษย์

ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ครูประจำการทำการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนเทศบาลที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง

ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง หมายถึง บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่บริเวณใต้เขื่อนวชิราลงกรณ์ถึงบริเวณปากอ่าวไทย

ภูมิหลังของครู หมายถึง อายุ วุฒิกการศึกษา ความสัมพันธ์กับการใช้แม่น้ำ ประสบการณ์ในการทำงาน ในเขตและนอกเขตเทศบาล บ้านใกล้และไกลโรงงาน

ภูมิหลังของนักเรียน หมายถึง ความสัมพันธ์กับการใช้แม่น้ำ ในเขตและนอกเขตเทศบาล บ้านใกล้และไกลโรงงาน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และเทศบาล

บ้านใกล้โรงงาน หมายถึง ระยะทางจากบ้านของครูและนักเรียนถึงโรงงาน
อุตสาหกรรมในระยะไม่เกิน 400 เมตร

บ้านไกลโรงงาน หมายถึง ระยะทางจากบ้านของครูและนักเรียนถึงโรงงาน
อุตสาหกรรมในระยะที่เกิน 400 เมตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม
เป็นเครื่องมือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบทบาทของครูในการ
ส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองในด้านเป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ การป้องกันรักษา การ
ปรับปรุงฟื้นฟู และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียน
เทศบาลที่อยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถม-
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และเทศบาล ปีการศึกษา 2537 ทุกโรงเรียน
ที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และ
จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีทั้งหมด 74 โรงเรียน มีจำนวนครูอาจารย์ 1,056 คน และจำนวน
นักเรียนทั้งหมด 1,952 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 316 คน และนักเรียนจำนวน 333 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง พร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยปรับปรุงแก้ไข จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามครู

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนักเรียน

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของครู ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษา ความสัมพันธ์กับการใช้แม่น้ำ ประสบการณ์ในการทำงาน ในเขตและนอกเขตเทศบาล บ้านใกล้และไกลโรงงาน

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองให้นักเรียน ประกอบด้วย บทบาทในด้านการเป็นผู้สร้างความรู้ ความเข้าใจ การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการป้องกันรักษา การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการปรับปรุงฟื้นฟู การเป็นผู้ส่งเสริมในด้านการนำมาใช้ประโยชน์

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน เช่นเดียวกับแบบสอบถามของครู

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียน ประกอบด้วย เขตที่ตั้งของบ้านในเขตและนอกเขตเทศบาล บ้านใกล้และไกลโรงงาน ความสัมพันธ์กับการใช้แม่น้ำ

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ในด้านการป้องกันรักษา การปรับปรุงพื้นที่ และ การนำมาใช้ประโยชน์

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำ และบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำ พร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม นำมาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วไปทดลองใช้กับครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนครู 30 คน และจำนวนนักเรียน 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน เพื่อหาความเที่ยง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด นายกเทศมนตรีในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ในรูปของการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบทางเดียว (One-way Classification) และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé) และนำเสนอในรูปแบบตาราง และความเรียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง และพฤติกรรมของนักเรียนในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ตามนโยบายการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองของครูและนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน
2. เป็นประโยชน์ทางวิชาการ และการบริหาร เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองนำไปใช้ในการวางนโยบายในการปรับปรุง และส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง
3. เป็นข้อมูลและแนวทางในการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาให้เกิดการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองให้ได้ผลและดียิ่ง ๆ ขึ้น
4. เพื่อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อครูผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษา เพื่อเป็นการร่วมมือกันในการพัฒนาและอนุรักษ์คุณภาพแม่น้ำแม่กลอง
5. เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษา สำหรับผู้ที่ต้องการวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองต่อไป